

1. Jednotky

Převeďte následující jednotky na J:

(a) kWh, (b) kPa dm³, (c) MPa cm³, (d) kcal_{th}.

(a) 3.6 · 10⁶ J, (b) 1 J, (c) 1 J, (d) 4184 J

2. Jednotky

Inkjet tiskárna tryská kapičky o objemu 1 pL. Kolik se jich vyprodukuje z cartridge o objemu $\frac{1}{8}$ in³ (1 in = 2.54 cm)?

2 · 10⁶

3. Jednotky

Kolik je normální atmosférický tlak v jednotkách PSI (pound per square inch)? 1 international avoirdupois pound = 0.45359237 kg.

14.7 PSI

4. Výpočet složení v různých jednotkách

Mosaz obsahuje 34 hm.% zinku, zbytek je měď. Jaký je molární zlomek zinku? Kolik atomů mědi připadá na jeden atom zinku? Molární hmotnosti (g mol⁻¹) jsou Zn: 65.39, Cu: 63.55.

0.353, 2

5. Výpočet složení v různých jednotkách

V 1 kg vody byl při teplotě 25 °C rozpuštěn 1 mol chloridu sodného. Hustota vzniklého roztoku je $\rho = 1,05 \text{ g cm}^{-3}$. Vypočítejte:

- molalitu NaCl,
- látkovou koncentraci (molaritu) NaCl,
- látkovou koncentraci vody,
- molární zlomek NaCl v roztoku.

$M_{\text{NaCl}} = 58,5 \text{ g mol}^{-1}$. Které veličiny se změní při vzrůstu teploty na 50 °C?

(a) 1 mol kg⁻¹; (b) 0,9920 mol dm⁻³; (c) 55,1 mol dm⁻³; (d) 0,01770; (e) se nepatrně snižuje

6. Přepočítání objemových procent na váhové

Obsah ethanolu v pivo se vyjadřuje v objemových procentech. Má-li pivo 5 obj.% ethanolu, určete obsah C₂H₅OH v hmotnostních procentech. Počítejte s hustotou ethanolu 0,79 g cm⁻³ a 1,00 g cm⁻³ u vody. Ostatní rozpuštěné látky zanedbejte. Určete rovněž, kolik molů ethanolu obsahuje jedno pivo.

4,0 hm.%; 0,43 mol

7. Amagatův zákon

Vypočítejte hustotu roztoku, který obsahuje 25 hm.% kyseliny sírové při 20 °C. Při výpočtu aplikujte Amagatův zákon. Je-li skutečná hustota roztoku $\rho = 1,1783 \text{ g cm}^{-3}$, vypočítejte relativní chybu v procentech.

Data: $\rho_{\text{H}_2\text{O}} = 0,9982 \text{ g cm}^{-3}$, $\rho_{\text{H}_2\text{SO}_4} = 1,8305 \text{ g cm}^{-3}$.

1,1262 g cm⁻³; chyba = 4,4%

8. Stavová rovnice ideálního plynu

V třílitrové bombě je uzavřeno 112 g dusíku. Jaké maximální teplotě smí být bomba vystavena, nemá-li tlak překročit hodnotu 50 bar? Předpokládejte ideální chování dusíku.

178 °C

9. Hutnota plynu

V plynárenské praxi se používá veličina zvaná hutnota (d_{rel}), jež je definovaná jako poměr hustoty daného plynu a hustoty vzduchu za uvažované teploty a tlaku. Určete hutnotu plynného butanu. Předpokládejte platnost stavové rovnice ideálního plynu. Vzduch obsahuje 78 mol.% dusíku, 21 mol.% kyslíku a 1 mol.% argonu.

2.03

10. Kvašení glukosy

Jaký objem oxidu uhličitého (v dm³ za teploty 25 °C a tlaku 101,3 kPa) vznikne při úplném zkvašení 1 kg glukosy na ethanol a CO₂?

272 dm³

11. *Stanovení molární hmotnosti

Určete molární hmotnost a sumární vzorec organické látky, jestliže víte, že 2,022 g této látky zaujímá v plynném stavu při teplotě 60 °C a tlaku 100 kPa objem 1 dm³. Elementární analýzou bylo zjištěno, že látka obsahuje 85,7 hm.% uhlíku a 14,3 hm.% vodíku.

C₈H₈**12. Parciální tlak**

Ve vzduchu je 390 ppm CO₂. Jaký je parciální tlak CO₂ za normálního atmosférického tlaku?

39,5 Pa

13. Tlak nasycených par

Při 25 °C je tlak nasycených par vody roven 3,15 kPa. Vlasový vlhkoměr hlásí relativní vlhkost vzduchu 40%. Uschne v uzavřené místnosti o rozměrech 4 × 5 × 3 metrů prádlo? Suché prádlo váží 2 kg, mokré prádlo 3 kg.

ne

14. Tlak a přetlak

Pan Novák nahustil v teplé garáži (20 °C) pneumatiky na 200 kPa. Kolik ukáže manometr ráno, jestliže auto stálo přes noc na mraze (-10 °C)? Atmosférický tlak je 100 kPa.

169 kPa (pokud vám vyšlo 179,5 kPa, zapoměli jste, že manometr ukazuje přetlak)

15. Směs plynů

Do prázdné (= obsahující vzduch) láhve na šlehačku o objemu 0.5 litru byly za teploty 25 °C z bombičky vpuštěny 2 g N₂O. Atmosférický tlak byl 1 bar.

- Jaký byl tlak v láhvi po vyrovnání teplot?
- Jaký přetlak?
- Jaký je molární zlomek N₂O?

a) 325 kPa, b) 225 kPa, c) 0.69

16. *Tlak a přetlak

Fotbalový míč má obvod 69 cm a je nahuštěn na tlak 80 kPa. Teplota je 20 °C a atmosférický tlak 100 kPa. Prázdný míč váží 430 g. $\bar{M}_{\text{vzduch}} = 29 \text{ g mol}^{-1}$.

- Vypočítejte hmotnost vzduchu v míči.
- Kdybyste míč vážili na přesných technických vahách, kolik by vám vyšlo?

a) 11.9 g, 435.3 g

17. *Počasí

Vypočítejte rozdíl (v % – základ je suchý vzduch) v hustotách suchého a vlhkého vzduchu při 35 °C a atmosférickém tlaku. Vlhký vzduch má relativní vlhkost 50%. Tlak nasycených par vody při 35 °C je 5.62 kPa.

-1.05% (tj. vlhký vzduch je lehčí)

18. Ideální plyn a Archimedův zákon

Jaký objem musí mít za teploty 25 °C balon plněný a) heliem b) horkým vzduchem o teplotě 100 °C, aby unesl celkem 150 kg (1 osoba + balon)?

a) 147 m³, b) 630 m³**19. *Změna tlaku s teplotou**

Možná jste si všimli, že dvířka kvalitní (= dobře těsnící) mraznice nebo lednice se po uzavření „přicucnou“ a nějakou dobu nejdou otevřít. Jev je způsoben rychlým ochlazením vzduchu. Pokuste se odhadnout sílu, kterou byste potřebovali na otevření dvířek o rozměru 30×50 cm, je-li teplota v mraznici -18 °C a venku 20 °C. Předpokládejte, že otevřenými dvířky vnikne 50 % vzduchu o teplotě okolí. Madlo dvířek je po straně.

N 367